

въ прѣдѣла Котила, въ пѣти кой отводи за Сливенъ и кое входустье носи имя Асѣнювъ входъ [по турск. Асень-боази], имало исто желѣзна врата, кое имя и до днѣсь е съхранено, какъ то и на турскы притѣлкувано отъ *Желѣзна Врата*—демиръ капу.

Забѣлѣшка. Ные казахме по-горѣ чи найименование то Котила въ Българиѣ е было дадено на цѣлый прѣдѣлъ въ Старж-Планинѣ кой ся простира отъ Черно Море до Троіанъ, зашто до тамо е разгранена Стара Планина и съ други по-малки гряды, отрасли отъ главнаѣ грядѣ, въ довольно широки прострѣяства, шото да могъть да ся обитають; а отъ Троіанъ натакъ, камъ сѣрбско то княжество, старопланинскы главенъ хрѣтъ почва да ся стѣснѣва и нѣма довольно прострѣяства за обитание.

А отъ Габрово, кату отивашъ за Севлиово, камъ Севѣръ, простира ся една самородна стѣна въ довольно разстоіание, коіа ся зове днѣсь Кутелинъ или Кутелишка Стѣна. Отгорѣ же на тѣхъ стѣнахъ има прострѣно равниште дѣ то ся нахождѣтъ развалины отъ нѣкаквы си стары каменны здапѣя, и то мѣсто носи найименование Царствующе то. Върху тѣхъ мѣста сѣ съхранили разны поурѣданы.

Насрѣшту Кутелишкѣ-Стѣнѣ има, камъ истокъ слѣнца, друга саморасла висока стѣна, коіа ся равни почти на высочинѣ тѣхъ си съ главныи хрѣтъ на Старж-Планинѣ и коіа ся заве Градиште. Тамо ся виждѣтъ съхранени и до днѣсь развалины отъ стары градове (крѣпости) и приказва ся чи въ старость, кога то тѣхъ мѣста были българскы, само единъ входъ имало, каму положение то и днѣсь ся познава. Вѣроіатно чи и тамо е была нѣкоіа си Желѣзна Врата. Това мѣстоположение по высочинѣ тѣхъ си борави (обладава) сички тѣ околныи стрѣны и пѣтишта.

Нека дойдиме пакъ на прѣдмѣта си върху изгубены тѣ стары гласове въ еленскы мнимъ за първобытенъ іазыкъ.

Нѣ тука ся ражда пытане: зашто сички тѣ рѣчи на еленскы іазыкъ, кои носѣтъ знакове тѣ > и <, кату имъ ся гуди старыи знакъ F и имъ ся даде едно отъ стары тѣхъ проізношенныя, т. е. *ха, ва, га* или други нѣкои си гласъ, не ставѣтъ българскы, какъ то въ наведены тѣхъ примѣры и други? Отговора на това пытанье е твърдѣ асень и неопровергаемъ.

Ето какъ: Еленскый іазыкъ не е първобытенъ іазыкъ, нѣ съставилъ ся е отъ разны іазыцы, кога то ся е съставилъ и той-зи народъ отъ разны народы и всѣкъ отъ тѣхъ е донесалъ и рѣчы тѣхъ си, а съ врѣмя станѣло едно.

Това же е познато твърдѣ добрѣ повѣстувательно, понеже е записано и отъ самы тѣхъны стары списатели, кои сѣхъ казали и нѣшто си о тому, безъ да покажѣтъ источницы тѣхъ, освѣнь на твърдѣ малко рѣчы или, може бы чи ако и да сѣхъ познавали нѣшто си, нѣсѣхъ шѣкли да кажѣтъ, поради страсть тѣхъ на панелинизма, што сѣхъ имали да поеленчѣтъ цѣль свѣтъ, кога страсть смѣшно іоште днѣсь владѣе въ потомцы тѣхъ имъ!...

Ные за сега шѣмъ показа нѣшто си отъ смѣсь тѣхъ турко-татарскаго іазыка съ еленскаго стараго, и послѣ шѣмъ наведи и повѣстувательны тѣхъ о тому доказательства.